

Nr. 829 / 28.09.2021

Director,
Prof. Tămăian Tudor Andrei

PLAN DE MĂSURI PRIVIND REDUCEREA ABSENTEISMULUI ȘI PREVENIREA ABANDONULUI ȘCOLAR
ANUL ȘCOLAR 2021-2022

I. ARGUMENT

Mutățiile din societate și din familia contemporană (problemele economice, problemele de relaționare între părinți și copii, timp redus petrecut cu familia, redistribuirea rolurilor, suportul social și emoțional redus, supraîncărcarea profesională a părinților, problemele financiare sau munca în străinătate etc.) determină mai multe probleme emoționale la copii decât în trecut. La acestea se adaugă presiunea grupului, riscul consumului de droguri și a altor forme de dependență, metodele educative slabe, inconstante, supraîncărcarea școlară, disfunctiile în evaluare și notare, frica de examene etc. constituindu-se în adevărăți stresori pentru elevi care, din păcate, uneori evită confruntarea cu „problema” prin fuga de la ore. Văzut din această perspectivă, absentismul devine o problemă socială, un semnal tardiv al existenței unor probleme, o conduită care reflectă atitudinea structurată a lipsei de interes, motivație, încredere în educația școlară. Din păcate, absentismul este în creștere, mai ales la nivel liceal, iar ignorarea sau pedeapsa excesivă pot doar contribui la cronicizarea fenomenului.

II. ABSENTEISMUL: DEFINIRE, DESCRIERE, FACTORII CARE INFLUENȚEAZĂ ABSENTEISMUL

II.1. DEFINIRE

Conform definiției dată de Norbert Sillamy în lucrarea "Dicționar de Psihologie LAROUSSE" (1998), termenul de absentism constituie lipsa de la școală sau de la locul de muncă. Din punct de vedere educațional, absentismul este una dintre cauzele eșecului școlar. Motivele invocate privesc îndeosebi sănătatea școlarului sau aceea a mamei, dar în unele regiuni rurale se observă și faptul că proporția absentismului crește în perioada muncilor agricole. Literatura științifică referitoare la absentismul școlar este caracterizată de diverse definiții. Studiile anterioare arată că absentismul școlar este legat de o serie de preocupări privind sănătatea, de comportamentele de risc pentru sănătate și de abandonul școlar (Askeland, 2015). Ce cărătorii afirmă că aproape toți copiii și adolescenții sunt absenți câteva zile de la școală în timpul unui an școlar. Absența școlară poate fi scuzabilă / fără probleme dacă este cauzată de boli sau alte cauze acceptate sau inexplicabilă/problematică dacă este din motive de mediu, social, psihiatric sau din alte motive. Adesea, termenii absentism și refuz școlar sunt folosiți în descrierea absentismului școlar problematic (Ingul, 2012). De asemenea, se sugerează că absentismul școlar este un factor de risc și o cauză a dificultăților de relaționare (Shute, 2005), iar perioada adolescenței este un proces complex de maturizare și dezvoltare care variază în funcție de indivizi și de culturi. Trecerea cu succes a acestora la vârstă adulă are drept rezultat maturitatea biologică, sentimentul siguranței de sine, abilitatea de a se bucura de prietenii strânse și de apartenența la un grup, de capacitatea mentală de a face față provocărilor vieții. Cu toate acestea, eșecul de a gestiona în mod adecvat această desfășurare fizică, emoțională, cognitivă și morală a adolescenței poate duce la o identitate deviantă și la anomalii comportamentale (Chinawa, 2014).

II.2. DESCRIEREA ABSENTEISMULUI ȘCOLAR

Absenteismul școlar a devenit o problemă complexă, educațională, politică și socială care generează o creștere a interesului între profesori, cercetători și factorii de decizie politică. Problema absentismului devine preocuparea fiecărui membru al societății deoarece are consecințe negative atât la nivel individual, cât și la nivel social. Problema este precipitată de interacțiunea factorilor care sunt atât interni cât și externi față de elev și / sau de școală. Chestiunile financiare precum și cele legate de sănătatea familiei, climatul școlar scăzut, consumul de droguri și alcool, problemele de transport și atitudinea diferită față de educație a comunității sunt printre condițiile adesea asociate cu absența frecventă a unui elev de la școală. Absenteismul școlar este un factor major care riscă astăzi să scadă standardul în sistemul de învățământ școlar. Viitorul națiunii are loc întotdeauna în școli. Școala este o instituție care se ocupă de îmbunătățirea societății (Khatri, 2013). Absenteismul școlar are un impact amplu asupra progresului și viitorului academic al adolescentului. Absenteismul creează un mediu de clasă obosit și neplăcut, distrugе mediul dinamic de instruire și afectează negativ bunăstarea generală a cursurilor. În termeni de calitate, absentismul este o risipă de resurse educaționale, timp și potențial uman, iar elevii care au probleme de absentism suferă, în general, din punct de vedere academic și social (William, 2000). Atunci când elevii încep să lipsească de la școală, această conduită reprezintă un semnal al existenței unor probleme de comportament specific cum ar fi: situații conflictuale, frustrări, rezolvarea unor probleme care îi depășesc. În acest sens, absentismul constituie o formă de agresiune pasivă împotriva școlii, indicând faptul că elevii lipsesc de la școală chiar cu riscul de a fi pedepsiți. La nivel individual, se poate afirma că există puternice influențe între absentism și stima de sine din

perspectiva cauzelor și efectelor. Este cunoscut faptul că stima de sine se bazează pe autoevaluare, iar evaluarea se face prin raportare la patru surse, respectiv: părinți, profesori, colegi, și prieteni. Cele patru mijloace de evaluare formează în același timp și patru surse de presiune, pentru îndeplinirea rolurilor sociale pe care adolescentul trebuie să le parcurgă. Toate cele patru roluri în care adolescentul ar dori să se implice presupun adaptare, relaționare, respectare de norme. Nereușita oricăruiu dintre cele patru roluri face ca adolescentul să să se izoleze, recurgând la absentism în mediul școlar.

II.3. FACTOREII CARE INFLUENȚEAZĂ ABSENTEISMUL

Schimbarea atitudinii față de școală manifestată prin dezinteresul adolescentului față de aceasta, nu se produce pe neașteptate ci există întotdeauna semnale relevante ale apariției ei. Orice nereușită care nu este remarcată la timp poate antrena elevul într-un proces de neputință de adaptare. Cu toate acestea, elevii au motivatii diferite pentru același comportament. Acest lucru poate fi văzut clar și în cazul absentismului. De exemplu, un elev poate lipsi de la ore pentru a-și petrece timpul cu prietenii în afara școlii, în timp ce un alt doilea elev poate lipsi de la ore pentru a-și asuma responsabilități familiale. În consecință, înțelegerea motivării elevilor pentru lipsa participării la ore este un prim pas important în proiectarea intervențiilor care sunt mai susceptibile de a reuși. De asemenea, este foarte important să avem o înțelegere detaliată a factorilor cauzali care afectează absentismul în școală luând în calcul aspecte ce țin de: adaptabilitate, motivația individuală, atitudinea elevului și a cadrului didactic față de școală, relația profesor-elev, problemele financiare și familiare, starea de sănătate a elevului, factorii de mediu, etc. Astfel au fost identificate următorii factori cheie:

- Insuccesul școlar;
- Lipsa de interes a elevului de a merge la ore (chiulul);
- Posibilitățile de divertisment cum ar fi mall-uri, cafenele, jocuri pe calculator, etc.;
- Fobia socială (lipsa prietenilor), sănătatea (boala) și complexul de inferioritate;
- Mediu de învățare nefavorabil, relații interpersonale neconductive între elevi și profesori;
- Insuficienta pregătire profesională și psihopedagogică a unor cadre didactice;
- Gradul redus de folosire a metodelor activ-participative, în procesul de predare-învățare;
- Excesul de teme și uneori, teama de examinare împiedică elevii să mai meargă la școală;
- Lipsa de preocupare a cadrelor didactice pentru stimularea interesului elevilor față de învățătură;
- Așteptările ridicate ale părinților deterioriază de asemenea participarea unui elev la ore;
- Părinții nu au control asupra copiilor lor, iar răsfârșul din partea familiei cauzează absentismul;
- Familia nu își poate permite educația sau educația nu este o necesitate primară;
- Indiferența părinților față de situația școlară a copiilor;
- Stăriile conflictuale dintre părinți, oferă influențe educative negative pentru copii;
- Infrastructura tehnico-edilitară, familia trăiește într-o comunitate rurală izolată;

- Distanțele mari de la domiciul la școală, etc.

III. CONSECINȚELE ABSENTEISMULUI

III.1. PRINCIPALELE CONSECINȚE ALE ABSENTEISMULUI ȘCOLAR

Repersursiunile absenteismului școlar la adolescenți sunt multiple, începând cu pierderi din sistemul de cunoștințe, continuând cu manifestări de comportamente delicvente, conflicte cu părinții și chiar grupul de prieteni, insuccese frecvente sau eșecuri școlare, mergând până la abandonul școlar, ca ultimă etapă a absenteismului. Pe termen lung, consecințele sunt altele. Ele au în vedere inadaptarea socio-profesională determinată de insuficiența pregătire, sau nefinalizarea studiilor, cu urmări asupra imaginii de sine și implicit a stimei de sine, care într-un final pot da naștere la boli psihice, deci la un randament social scăzut. Așadar, o analiză detaliată a consecințelor absenteismului școlar la adolescenți presupune studierea acestora din multiple perspective asupra cărora pot avea influențe, respectiv:

- Asupra elevilor absenți, prin:
 - afectarea progresului educațional;
 - începutinarea procesului de învățare;
 - scădereea performanței școlare;
 - imposibilitatea în a-și face prieteni;
 - pierderea încrederii și a respectului de sine datorită faptului că nu pot înțelege lecția;
 - excluderea socială - lipsa de contacte și izolarea ulterioară;
- Asupra altor elevi, prin:
 - întreruperea lecției în clasă atunci când elevii absenți se întorc la școală;
 - crearea unor ressentimente în rândul elevilor buni;
 - dezamăgirea și nedumerirea colegilor de clasă;
- Asupra profesorilor, prin:
 - distribuția atenției deviate în întreaga clasă;
 - renunțarea la propriul timp liber;
 - creșterea volumului de muncă;
 - frustrarea creată datorită necesității re-instruirii elevilor absenți;
 - dificultatea păstrării înregistrărilor absențelor și motivării acestora;
 - neputința de a oferi întotdeauna elevilor ajutorul necesar pentru a compensa timpul pierdut;

- Asupra școlii, prin:
 - distrugerea reputației școlii;
 - dificultatea menținerii standardelor de disciplină.

Absențele excesive creează lacune în educația elevului. Planurile de lecție sunt concepute pentru a pregăti elevii pentru următoarea ora. Cu toate acestea, dacă elevul nu este prezent în clasă pentru ca profesorul să îi explice lecția, să îl ajute, el riscă să rămână în urmă. De asemenea, elevii care sunt frecvent absenți la școală au mai multă dificultate în a-și forma relații și a participa la activitățile școlare. Cei cu absențe excesive cred că lecțiile nu sunt relevante pentru viața lor. Ei pot petrece mai puțin timp în activități extrașcolare, ceea ce reduce șansele lor de a-și descoperi pasiunea, de a câștiga recunoașterea talentului și de a-și dezvolta abilitățile în afara sălii de clasă. Adolescentul deconectat de la școală nu are răspundere, ceea ce poate duce la probleme comportamentale și la realizări slabe la nivel educațional. Astfel, cei care sunt expuși la atitudini negative despre școală nu vor avea șansa de a se împrieteni cu elevii care excellează școlar. Pe lângă acestea, numărul mare de absențe poate duce adesea la exmatricularea elevului, în special dacă acesta are probleme de comportament și note extrem de scăzute. Elevii care lipsesc de la școală sunt mai puțin susceptibili să cunoască politica de participare. Ca urmare, ei au mai multe șanse să nu ia în serios lecțiile și școala, în general. Însă, atenția suplimentară și sprijinul construcțiv din partea profesorilor și a colegilor poate spori încrederea elevilor în mediul școlar, și îi poate încuraja să lucreze pentru succesul școlar personal. De asemenea, situațiile economice scăzute ale familiilor joacă un rol semnificativ în absentismul școlar. Copiii familiilor de lucrători sezonieri sau copiii care sunt forțați să lucreze ca lucrători sezonieri sunt departe de școală pentru o perioadă de timp și acest lucru are un efect considerabil negativ asupra vieții școlare a adolescentilor. Se mai adaugă și alte probleme familiale, cum ar fi divorțul, violența domestică sau moartea unui părinte, ce au un efect foarte negativ asupra participării elevilor la școală. În astfel de cazuri, elevii nu au sprijin, iubire și control parental și devin mai încinați spre absentismul școlar. Pe lângă acestea, lipsa de educație a părinților și, în consecință, ignorarea lor pentru educație par a fi o altă cauză importantă a absentismului școlar. Sunt și situații în care, unele familiile preferă să nu-și trimită copiii la școală din mai multe motive, cum ar fi evenimentele speciale. În ceea ce privește, rolul cadrului didactic în problema absentismului școlar, suntem de părere că el ar trebui să raspundă acestui factor de risc, prin explorarea tehniciilor creative, prin utilizarea metodelor inovatoare de predare, utilizarea unor săli de clasă mai bine echipate și schimbarea atitudinii față de elevi.

III. CONTEXT

III.1. TINTE STRATEGICE STABILITE LA NIVEL EUROPEAN

- Reducerea ratei de părăsire timpurie a școlii sub 10%
- Creșterea la 40% a procentului de absolvenți de studii universitare din totalul populației în vîrstă de 30-34 de ani

III.2. TINTE STRATEGICE ASUMATE DE ROMÂNIA PENTRU ANUL ȘCOLAR 2021-2022

1. Reducerea ratei de părăsire timpurii a școlii la 11,3%;
2. Creșterea procentului de absolvenți de studii universitare din totalul populației în vîrstă de 30-34 de ani la 26,7%.

III.3. TINTE STRATEGICE ASUMATE DE INSTITUȚIE PENTRU ANUL ȘCOLAR 2021-2022

1. Reducerea ratei de părăsire timpurii a școlii cu minim 5% față de anul școlar 2020-2021
2. Reducerea numărului de absențe/elev cu minim 5% față de anul școlar 2020-2021

IV. OBIECTIVE

1. Identificarea surselor de stres școlar
2. Conștientizarea reacțiilor la stress
3. Dezvoltarea stimei de sine
4. Autocunoaștere și dezvoltare personală
5. Autoaceptarea, afirmarea de sine
6. Intercunoaștere și creșterea coeziunii grupului
7. Dezvoltarea assertivității
8. Expunerea deschisă/fermă a propriului punct de vedere fără a se teme de judecata grupului (de judecata grupului)
9. Însușirea modalităților de prevenire a reacțiilor defensive în comunicare: învățarea unor strategii de a rezista la presiunea grupului.

V. ACTIUNI PRIORITARE PENTRU ANUL ȘCOLAR 2021-2022

1. Reducerea absentismului
2. Evaluarea cu scop de orientare și optimizare a învățării

PLAN DE MASURI PRIVIND REDUCEREA ABSENTEISMULUI

Obiective	Activități	Responsabil / termen	Indicatori de performanță	Monitorizare/evaluare/indicatori de realizare
Monitorizarea riguroasă a absențelor elevilor și respectarea legalității privind motivarea acestora	<p>Prezentarea, procedurii de motivare a absențelor elevilor și de monitorizare a prezenței acestora, părintilor și elevilor claselor.</p> <p>Aplicarea procedurii de motivare a absențelor elevilor și de monitorizare a prezenței acestora.</p>	<p>Dirigintii /10.2021</p> <p>Director, director adjunct, Dirigintii / 10.2021</p>	<ul style="list-style-type: none"> - reducerea nr. absente nemotivate cu minim 10 % - afișaj lunar situație absențe 	<p>Comisia pt frecvența, combaterea absenteismului și a abandonului scolar</p> <p>Verificarea cataloagelor Prezentarea /Analiza rezultatelor în CP</p>
Înregistrarea / consemnarea absențelor la fiecare oră*	Cadrele didactice/Permanent	Dirigintii/ Săptămânal		
Monitorizarea săptămânală a absențelor elevilor:	<ul style="list-style-type: none"> - stabilirea cauzei absențelor - acceptarea adeverințelor medicale în termen de maxim o săptămână de la revenirea elevilor, cf. RI și ROF.* 			
Raportarea lunară a situației absențelor către conducerea școlii, în scopul raportării către ISJ.	Dirigintii/ Lunar			

	Aplicarea sancțiunilor conform ROFUIP, procedurii răspundere disciplinară	Diriginti, CC, CP/ Permanent	Respectare procedură operațională.	Procese-verbale CC, CP, înștiințări părinți.
Verificarea numărului de elevi absenți și consemnarea absențelor.*		Direcțiunea/Decembrie 2020, Martie-Aprilie-Mai 2021	Respectare procedură operațională	Verificări inopinate/ Rapoarte
Verificarea corectitudinii motivării absențelor de către diriginti.		Direcțiunea/Decembrie 2021, Martie-Aprilie-Mai 2022	Respectare procedură operațională.	Verificări inopinate/Rapoarte
Consolidarea parteneriatului școală-familie	Cooperarea dirigintelui cu părinții - monitorizarea prezenței elevului la școală de către diriginti și părinți* - anunțarea dirigintelui de către părinții elevilor (cazuri de boala, situații neprevăzute) - cereri de învoire complete de către părinți*	Diriginti/ Permanent	- sporirea încrederii părinților în școală ca partener - comunicare eficientă - nr. adrese - Grafic audiente - Procese verbale ședințe - Proiecte, parteneriat	Director adjunct
Asigurarea unui climat de securitate fizică și psihică*	Respectarea ROF, RI Promovarea cooperării, comunicării eficiente (assertive) evitarea	Cadrele didactice, elevii/ Permanent	- reducerea nr. sancțiuni comparativ cu 2020-2021 - reducere situații conflictuale profesor-elev	Comisia de disciplină Diriginti, Director, Director adjunct

		etichetări elevilor; utilizarea criticii constructive, vocabular și ton adecvate.	
	Utilizarea unui sistem echitabil de recompense și sancțiuni care să mențină motivația școlară a elevilor, focalizarea pe recompensarea elevilor și nu pe sancționarea lor	- întărire pozitivă - focalizarea pe recompensarea elevilor și nu pe sancționarea lor	Dirigintă, Director, Director adjunct
Integrarea socială a elevilor prin consiliere privind cariera	Consiliere psihopedagogică individuală și de grup*	Profesor consilier	Consilier școlar
Proiectele educative tematice *	Comisia pt. orientare școlară	- % participare	
Prezentarea ofertei instituțiilor de învățământ superior *	Oferta universități	- număr参icienți / invitați specialiști	Director adjunct / Profesor consilier educativ/consilier școlar

* In cazul in care la nivel local sau național se hotărăște funcționarea școlilor in regim online toate activitățile se vor adapta acestor condiții respectand prevederile in vigoare